

Forslag

til

Lov om søfartsuddannelse.

Fremsat den 11. marts 1966 af *handelsministeren*.

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

Lovens område.

§ 1. Loven omfatter uddannelse af:

- 1) Navigatører.
- 2) Dæksmandskab.
- 3) Kokke og hovmestre.
- 4) Maskinmandskab.
- 5) Radioekspedienter.

Uddannelsessteder.

§ 2. Handelsministeren bemyndiges til at oprette skoler, øvelsesskibe, skoleskibe og kursus til gennemførelse af den i § 1 nævnte uddannelse.

Stk. 2. Uddannelsen kan endvidere ske på andre skoler, øvelsesskibe, skoleskibe og kursus, der godkendes af ministeren. Til driften heraf kan der ydes tilskud af statskassen.

Tilsyn med undervisningen.

§ 3. Direktøren for søfartsuddannelsen fører tilsyn med undervisningen på de i § 2 nævnte skoler, øvelsesskibe, skoleskibe og kursus. Tilsynet med uddannelsen af maskinmandskab føres dog af undervisningsdirektøren for erhvervsuddannelserne.

Driften af skoler m. v.

§ 4. Direktøren for søfartsuddannelsen forestår driften af de skoler, øvelsesskibe og kursus, der oprettes af handelsministeren, samt de skoleskibe, som staten ejer eller lejer til brug for sømandsuddannelsen.

Handelsmin. j. nr. 700-1-66.

Søfartens uddannelsesråd.

§ 5. Der nedsættes et søfartens uddannelsesråd. Handelsministeren beskikker rådets formand og øvrige medlemmer, der skal omfatte repræsentanter for de interesserede organisationer indenfor søfart og fiskeri.

Stk. 2. Direktøren for søfartsuddannelsen deltager i rådets møder, men har kun stemmeret, såfremt han beskikkes som medlem. Undervisningsdirektøren for erhvervsuddannelserne deltager uden stemmeret i rådets møder, såfremt der behandles spørgsmål, der vedrører uddannelsen af maskinmandskab.

Stk. 3. Uddannelsesrådet skal afgive udtalelse i spørgsmål vedrørende søfartsuddannelsen, der forelægges det af handelsministeren eller tilsynsmyndigheden. Udtalelse fra rådet skal indhentes, forinden der fastsættes regler efter § 6, stk. 2, eller §§ 11, 13 og 16-19, samt i spørgsmål om væsentlige ændringer i undervisningen og om uddannelsens tilpasning til søfartserhvervets behov. Rådet kan selv optage uddannelsesspørgsmål til behandling og afgive indstilling herom til ministeren.

Stk. 4. Handelsministeren fastsætter rådets forretningsorden.

Kapitel 2.

De enkelte uddannelser.

Uddannelse af navigatører.

§ 6. På navigations- og skipperskoler kan forberedes til følgende eksaminer:

- 1) Kystskippereksamen.
- 2) Sætteskippereksamen af 2. grad.
- 3) Sætteskippereksamen af 1. grad.
- 4) Styrmandseksamen.
- 5) Skibsførereksamen.

Stk. 2. Der skal gives undervisning i følgende fag: Arbejdsledelse, brandbekæmpelse, dansk, elektroteknik, engelsk, geografi og vejrlære, lastbehandling, maskinlære, naturlære, navigation, regning og matematik, skibsteknik og sømandskab, sundhedslære, søret samt søvejsregler og signalering, jfr. § 11, nr. 2. Såfremt udviklingen nødvendiggør det, kan handelsministeren bestemme, at undervisningen også skal omfatte andre fag.

Stk. 3. For elever, der forbereder sig til styrmandseksamen, skal en del af undervisningen foregå på et øvelsesskib under ledelse af en af skolens lærere.

§ 7. Eksaminerne afholdes som hovedregel på navigations- og skipperskolerne. Der afholdes såvel skriftlige som mundtlige eksaminer. Eksamenskommissionen, jfr. stk. 2, leder eksaminerne og stiller opgaverne. De mundtlige eksaminer er offentlige.

Stk. 2. Eksamenskommissionen består af indtil 5 medlemmer, der beskikkes af handelsministeren. De skal som regel have bestået skibsførereksamen og have gjort tjeneste som navigatør i handelsskib i mindst 1 år. Ministeren bestemmer, hvem af kommissionens medlemmer der skal være dens formand. Kun 2 af de øvrige medlemmer må være navigationslærere.

Stk. 3. Handelsministeren kan beskikke egnede navigatører som censorer. Ministeren kan endvidere beskikke særlige fagcensorer, hvor dette må anses for påkrævet.

Stk. 4. Medlemmer af eksamenskommissionen eller andre, der medvirker ved udarbejdelse af eksamensopgaver, må ikke undervise ved eller deltage i bestyrelsen af skoler og kursus, der forbereder til eksaminerne. En lærer eller forstander må ikke være censor for eksaminander, der har fået undervisning ved den skole, hvor læreren eller forstanderen er ansat.

§ 8. Kystskippereksamen, sætteskippereksamen af 2. grad og styrmandseksamen kan kun aflægges af elever, der er indstillet af vedkommende skole eller lærer, der har forberedt ham. De pågældende skal endvidere opfylde de betingelser med hensyn til praktisk uddannelse, som kræves til erhvervelse af sønæringsbevis som henholdsvis

kystskipper, sætteskipper af 2. grad og styrmand af 2. grad.

Stk. 2. Sætteskippereksamen af 1. grad og skibsførereksamen kan kun aflægges af personer, der har bestået henholdsvis sætteskippereksamen af 2. grad og styrmandseksamen.

Stk. 3. Handelsministeren kan gøre undtagelser fra de i stk. 1 og 2 nævnte betingelser.

§ 9. Handelsministeren kan fastsætte særlige bestemmelser, hvorefter ejere eller brugere af lystfartøjer og aktive medlemmer af motorbåds- eller sejlkubber, der er godkendt af handelsministeren, kan indstilles til kystskippereksamen, sætteskippereksamen af 2. grad og sætteskippereksamen af 1. grad.

§ 10. Den, som har bestået styrmandseksamen, anses at have bestået kystskippereksamen, sætteskippereksamen af 2. grad og sætteskippereksamen af 1. grad. Den, der har bestået sætteskippereksamen af 2. grad anses at have bestået kystskippereksamen.

§ 11. Handelsministeren fastsætter regler om

- 1) adgangen til at blive optaget som elev på navigations- og skipperskolerne,
- 2) undervisningens tilrettelæggelse, indhold og omfang, herunder hvilke fag der skal undervises i som forberedelse til de enkelte eksaminer, og
- 3) eksaminernes afholdelse, herunder om adgangen til at aflægge ny prøve i visse fag, karaktergivning, censur og eksamensbevisernes form.

Uddannelse af dæksmandskab.

§ 12. Uddannelsen af dæksmandskab påbegyndes som regel på sømandsskoler eller skoleskibe.

Stk. 2. Den videre uddannelse foregår ved dækstjeneste i handelsflåden og kan suppleres med undervisning på kursus.

§ 13. Handelsministeren fastsætter regler om

- 1) adgangen til at blive optaget på sømandsskole og skoleskib,

- 2) betalingen for ophold på de nævnte skoler og skibe,
- 3) undervisningen på disse skoler og skibe, herunder undervisningens varighed,
- 4) undervisningen på de supplerende kursus og
- 5) aflæggelse af matrosprøve.

§ 14. Ved hver sømandsskole nedsættes et skoleråd. Handelsministeren fastsætter regler om rådernes sammensætning og virksomhed.

Uddannelse af kokke og hovmestre.

§ 15. Uddannelsen af skibskokke foregår på kursus. Uddannelsen afsluttes med en prøve.

Stk. 2. Der kan efter handelsministerens bestemmelse afholdes kursus til elementær uddannelse af kokkeelever og kursus for hovmestre.

§ 16. Handelsministeren fastsætter regler om

- 1) adgangen til at blive optaget på de i § 15 nævnte kursus,
- 2) betaling for opholdet på kursus,
- 3) undervisningen på kursus, herunder disses varighed og
- 4) afholdelsen af den i § 15, stk. 1, nævnte prøve.

Uddannelse af maskinmandskab.

§ 17. Uddannelsen af maskinmandskab foregår på kursus efter regler, der fastsættes af handelsministeren.

Uddannelse af radioekspedienter.

§ 18. Uddannelsen af radioekspedienter foregår på navigationsskoler eller på særlige skoler eller kursus.

Stk. 2. Handelsministeren kan fastsætte regler for den uddannelse, som — udover den for erhvervelse af certifikat som radioekspedient fornødne uddannelse — må kræves af personer, der skal gøre tjeneste som radioekspedient om bord i handels-skib.

Efteruddannelse.

§ 19. Handelsministeren kan fastsætte regler om efteruddannelse af søfarende. Uddannelsen foregår på kursus.

Kapitel 3.

Forskellige bestemmelser.

Understøttelse af eleverne.

§ 20. Handelsministeren fastsætter regler om understøttelse af statskassen til elever på skoler, skoleskibe og kursus, der omfattes af loven.

Ulykkesforsikring.

§ 21. Såfremt der under et togt med et skoleskib eller øvelsesskib, der drives af handelsministeren, overgår eleverne ulykkestilfælde, kan der udredes erstatning af statskassen efter reglerne i ulykkesforsikringsloven, uanset at de pågældende ikke omfattes af loven. Det samme gælder med hensyn til ulykker, der indtræffer under brandkursus, der etableres af handelsministeren.

Uddannelse af lærere.

§ 22. Handelsministeren kan fastsætte regler om de uddannelsesmæssige krav, der må stilles til lærere ved de skoler og kursus, der omfattes af denne lov. Ministeren kan oprette eller godkende særlige kursus for læreruddannelse.

Ikrafttræden m. v.

§ 23. Bestemmelsen i lovens § 5 træder i kraft den 1. oktober 1966.

Stk. 2. Lovens øvrige bestemmelser træder først i kraft efter handelsministerens bestemmelse. Samtidig ophæves lov nr. 209 af 7. juni 1952 om nautiske eksaminer m. m., bortset fra lovens § 23, lov nr. 231 af 7. juni 1952 om sømandsuddannelse og lov nr. 196 af 16. maj 1950 om uddannelse af skibskokke.

Stk. 3. Overgangsregler vedrørende eksamensordningerne for navigatører fastsættes af handelsministeren.

§ 24. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under de mellem handelsministeriet og de interesserede søfartsorganisationer i de senere år stedfundne drøftelser af en række vigtige skibsfartsproblemer har også spørgsmålet om en revision af de gældende ordninger vedrørende uddannelse af søfarende været taget op til behandling. I foråret 1963 nedsatte handelsministeriet 5 mindre arbejdsgrupper omfattende repræsentanter for ministeriet samt redernes og de søfarendes organisationer med den opgave at gennemgå og fremkomme med indstilling om eventuelle ændringer og forbedringer vedrørende uddannelsen af henholdsvis dæksmandskab, navigatører, kokke og hovmestre, maskinmandskab samt radioekspedienter. Samtlige arbejdsgrupper afgav i løbet af sommeren 1964 betænkninger med forslag om reformer eller omlægninger af de pågældende uddannelser, eksaminer m. v. På grundlag heraf udarbejdede handelsministeriet udkast til nye lovbestemmelser om sømandsuddannelse, der derefter har været genstand for fornyede drøftelser med de pågældende organisationer.

Mens en del af arbejdsgruppernes forslag ville kunne gennemføres administrativt med hjemmel i bestående lovbestemmelser, vil gennemførelsen af andre forslag nødvendiggøre ændringer i den gældende lovgivning. Da lovregler om de søfarendes uddannelser er spredt over flere love, og da lovstoffet som helhed må betragtes som usystematisk og vanskeligt at overskue, har handelsministeriet fundet det hensigtsmæssigt at søge alle lovbestemmelser om de under handelsministeriet henhørende uddannelsesområder for søfarende samlet i én lov. Nærværende forslag til lov om søfartsuddannelse erstatter lov nr. 209 af 7. juni 1958 om nautiske eksaminer m. m., lov nr. 231 af 7. juni 1952 om sømandsuddannelse samt lov nr. 196 af 16. maj 1950 om uddannelse af skibskokke, hvilke love samtidig foreslås ophævet.

Foruden den tilstræbte samling af de fundamentale regler om søfartsuddannelserne og de hertil knyttede bemyndigelser for handelsministeren, har man tillige søgt at tilvejebringe en mere systematisk ordening vedrørende driften af og tilsynet med de skoler, skoleskibe og kursus på hvilke uddannelsen finder sted, ved at henlægge disse opgaver til et fælles direktorat for søfartsuddannelsen, til afløsning af det nuværende navigationsdirektorat.

Ligeledes har man foreslået oprettet et fælles uddannelsesråd for samtlige af lovforslaget omfattede uddannelser, gennem hvilket de interesserede

organisationer m. v. vil kunne få fornøden adgang til at udtale sig med hensyn til alle spørgsmål om uddannelsens tilrettelægning og tilpasning til erhvervets tarv.

Da lov nr. 208 af 7. juni 1958 om skibes bemanding, som ændret ved lov nr. 158 af 27. maj 1964, indeholder visse bestemmelser af uddannelsesmæssig karakter, som naturligt hører hjemme i en uddannelseslov, har man foreslået disse bestemmelser overført til nærværende lovforslag. Omvendt har man i det samtidig hermed forelagte forslag til lov om ændringer i bemandingsloven foreslået visse bestemmelser i lovene om sømandsuddannelse og om uddannelse af skibskokke, der har en naturlig sammenhæng med bemandingslovens sønærings- og bemandingsforskrifter, overført til denne lov.

Det er endvidere hensigten at søge visse i lov om nautiske eksaminer indeholdte bestemmelser om forstanderes og navigationslæreres ansættelsesforhold, undervisningspligt m. v. overført til lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger, hvor de naturligt hører hjemme.

I lov om sømandsuddannelse er der ved § 3 pålagt rederne for skibe på 60 B.R.T. eller derover, bortset fra fiskefartøjer, en årlig afgift til statskassen til delvis dækning af udgifterne ved sømandsskolernes drift. Da det ikke anses for at være i overensstemmelse med den i de senere år stedfundne udvikling på undervisningsområdet, at der pålægges et enkelt erhverv særavgifter til dækning af uddannelsesudgifter, har man ikke medtaget afgiftsregler i nærværende lovforslag. Det bemærkes, at den pågældende tonnageafgift for finansåret 1966-67 er budgetteret til at dække ca. 400.000 kr. af en samlet udgift til driften af sømandsskoler på godt 2 mill. kr.

Om lovforslagets økonomiske konsekvenser i øvrigt bemærkes, at da det som et led i den planlagte nyordning af navigationsundervisningen er hensigten at etablere præparandklasser ved navigationsskolerne med henblik på forberedelse til en adgangsprøve, der vil blive indført som betingelse for optagelse i første styrmandsklasse, vil det blive nødvendigt at foretage visse om- og tilbygninger til navigationsskolerne i Svendborg og på Fanø. Udgifterne hertil samt til anskaffelse af diverse udstyr og materiel kan anslås til ca. 400.000 kr.

Nyordningen vil ligeledes nødvendiggøre ansættelse af et antal nye lærere. Det er ikke muligt i øjeblikket at oplyse størrelsen af det forøgede behov for lærerkrafter, idet dette vil afhænge af antallet af elever, der ønsker at frekventere præparandklas-

serne, der er frivillige. Det vil navnlig i de første år være nødvendigt og hensigtsmæssigt at afvikle en del af skolernes forøgede timetal ved overtimer til de nuværende lærere. Den som følge af lovforslagets gennemførelse forøgede udgift til lønninger m. v. kan dog formentlig anlås til ca. 400.000 kr. årlig.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets §§ 15-16 påtænkes der oprettet kursus for kokke-elever på statens sømandsskoler. Udgifterne herved anlås at ville andrage ca. 25.000 kr. årlig.

Til lovforslagets enkelte bestemmelser skal følgende bemærkes:

Til § 1.

I denne bestemmelse er opregnet de uddannelsesområder, der henhører under handelsministeriet. Uddannelsen af skibsmaskinmestre og skibsmaskinister henhører som bekendt siden 1961 under undervisningsministeriets forretningsområde.

Til § 2.

I denne paragraf er der givet en generel bemyndigelse til handelsministeren med hensyn til oprettelse af skoler, skoleskibe og kursus samt godkendelse af skoler, skoleskibe og kursus omhandlende samtlige de i § 1 nævnte uddannelsesområder. Bestemelsen afløser tilsvarende hjemmel i § 1 i lov om sømandsuddannelse, § 18, stk. 1 og 4, i lov om nautiske eksaminer, samt § 1 i lov om uddannelse af skibskokke. Man har udeladt en række detailbestemmelser, der i øjeblikket findes i § 19 i lov om nautiske eksaminer om den nærmere ordning i tilfælde, hvor staten ikke selv bygger eller på anden måde tilvejebringer fornødne skolebygninger. Disse forhold forudsættes ordnet ved overenskomst i hvert enkelt tilfælde, uden at detaljerede lovbestemmelser herom skønnes fornødne.

Reglen om statstilskud til godkendte skoler i stk. 2, sidste pkt., dækker § 20 i lov om nautiske eksaminer, men er gjort generel, således at den vil kunne omfatte godkendte skoler og kursus på samtlige af lovforslaget omfattede uddannelsesområder.

Til § 3.

Det er her foreskrevet, at tilsynet med undervisningen for de i lovforslaget omhandlede skoler og kursus skal føres af direktøren for søfartsuddannelsen. Efter § 24 i lov om nautiske eksaminer føres tilsynet med de nautiske skoler og kursus af navigationsdirektøren, der efter lov om sømandsuddannelse ligeledes har indseende med sømandsskolernes virksomhed. Efter lov om uddannelse af skibskokke har tilsynet med skibskokkekursus hidtil været varetaget af direktøren for tilsynet med den tek-

niske undervisning. Det er som nævnt i de indledende bemærkninger fundet hensigtsmæssigt at samle tilsynet med alle de i lovforslaget omhandlede uddannelsesområder i ét direktorat, idet man samtidig ændrer stillingsbetegnelsen fra „navigationsdirektøren“ til „direktøren for søfartsuddannelsen“. En undtagelse herfra må dog gøres med hensyn til den i § 17 omhandlede uddannelse af maskinmandskab, der forventes henlagt til de under undervisningsdirektøren for erhvervsuddannelserne sortende skoler, hvorfor det er fundet hensigtsmæssigt at lade denne føre tilsynet med disse kursus.

Til § 4.

Det foreslås at henlægge driften af de af handelsministeren oprettede navigationsskoler, sømandsskoler og kursus, bortset fra de i § 17 omhandlede kursus til uddannelse af maskinmandskab, til direktøren for søfartsuddannelsen, der ligeledes skal forestå driften af det til navigationsuddannelsen knyttede øvelsesskib samt driften af statens eventuelle skoleskibe. Efter den bestående ordning forestår navigationsdirektøren driften af navigations- og sømandsskoler samt øvelsesskibet „NAVIGATOR“, medens driften af skoleskibet „DANMARK“ i henhold til § 26, stk. 5, i lov om nautiske eksaminer forestås af navigationsuddannelsesrådet. Også på dette punkt tilsigter lovforslaget en rationalisering og samling af de administrative opgaver i ét direktorat.

Til § 5.

Der foreslås oprettet et „Søfartens uddannelsesråd“ med tilsvarende opgaver som det i lov om nautiske eksaminer § 26 omhandlede navigationsuddannelsesråd, men med beføjelser til at beskæftige sig med samtlige af lovforslaget omhandlede uddannelsesområder.

Spørgsmålet vedrørende sømandsuddannelsen og uddannelsen af skibskokke har efter de gældende love hidtil været henlagt til Søfartens Fællesråd, men må naturligt henhøre under uddannelsesrådet.

Det er foreslået, at handelsministeren skal beskikke formanden og rådets øvrige medlemmer, og at direktøren for søfartsuddannelsen, for så vidt han ikke er beskikket som medlem af rådet, samt undervisningsdirektøren for erhvervsuddannelserne, for så vidt angår den i § 17 omhandlede uddannelse af maskinmandskab, skal kunne deltage i rådets møder uden stemmeret. Dette er en ændring i forhold til den for navigatøruddannelsen gældende ordning, hvorefter navigationsdirektøren iflg. loven er formand for navigationsuddannelsesrådet. Med hensyn til rådets sammensætning i øvrigt er det ikke fun-

det praktisk, således som i § 26 i lov om nautiske eksaminer, nærmere at specificere, hvilke organisationer m. m. der skal være repræsenteret i rådet, men det overlades til handelsministeren at fastsætte medlemstallet, dog således at de interesserede organisationer indenfor søfart og fiskeri efter lovforslaget skal være repræsenteret.

For at forenkle uddannelsesrådets arbejde med de forskellige specielle områder indenfor søfartsuddannelsen forudsættes det, at der i rådets forretningsorden tilvejebringes mulighed for i fornødent omfang at nedsætte underudvalg.

Til § 6.

Stk. 1 angiver i lighed med § 1 i lov om nautiske eksaminer m. m. de eksaminer, hvortil forberedelse kan finde sted ved navigationsskolerne og skipperskolerne.

I stk. 2 har man udeladt regler svarende til §§ 2-6 i lov om nautiske eksaminer m. m., hvor fagene til de enkelte eksaminer er lovfæstet, og i stedet for givet en generel regel om, hvilke hovedfag der skal undervises i indenfor den samlede navigationsundervisning, således at fagenes placering på de forskellige eksaminer og deres indhold og omfang fastsættes af handelsministeren, jfr. § 11, nr. 2.

Det bemærkes, at fagene arbejdsledelse, brandbekæmpelse og lastbehandling er medtaget blandt de obligatoriske fag i forståelse med de pågældende søfartsorganisationer.

Ved bestemmelsen i sidste pkt. er der åbnet mulighed for at optage andre fag på undervisningsplanen end de i 1. pkt. omhandlede.

Stk. 3 svarer i det væsentlige til § 18, stk. 2, i lov om nautiske eksaminer m. m.

Til § 7.

Stk. 1 erstatter § 10, stk. 1, og § 15 i lov om nautiske eksaminer m. m.

Stk. 2 svarer i det væsentlige til § 11 i lov om nautiske eksaminer m. m. Formanden for eksamenskommissionen skal dog efter forslaget udpeges af handelsministeren, og eksamenskommissionens medlemmer skal som hovedregel bestå af personer, der foruden at have bestået skibsførereksamen, har gjort tjeneste som praktisk navigatør i mindst et år.

Stk. 3. Reglen omhandler dels beskikkelse af nautiske censorer, dels beskikkelse af særlige fagcensorer. De første træder i stedet for de midlertidige medlemmer af eksamenskommissionen, som efter § 11, sidste pkt., i lov om nautiske eksaminer m. m. kan beskikkes for en enkelt eksamen, medens fagcensorerne svarer til de nuværende særlige med-

dommere i de særlige fag, som omhandles i § 12 i den gældende lov. Formuleringen åbner mulighed for at nedsætte censorernes antal til en, mens der efter den gældende lov kræves medvirken af 2 eksamenskommissionsmedlemmer. Efter den foreslåede bestemmelse er der ikke længere foreskrevet nogen tidsbegrænsning med hensyn til de nautiske censorers funktionstid.

Stk. 4 erstatter reglerne i § 13 og § 14, stk. 5, i lov om nautiske eksaminer m. m. Man bevarer således bestemmelsen om, at eksamenskommissionens medlemmer ikke må undervise eller deltage i bestyrelsen af navigationsskoler eller -kursus, og det samme gælder ligesom nu for andre, der medvirker ved udarbejdelse af eksamensopgaver. I sidste punktum har man i lighed med den gældende regel i § 14, stk. 5, forbudt forstandere og lærere at være censorer for eksaminander, der har fået undervisning ved deres egne skoler.

Til § 8.

Stk. 1 og 2. De foreslåede regler svarer til § 7, stk. 1-3, i lov om nautiske eksaminer m. m.

Stk. 3. Reglen svarer til § 8 i lov om nautiske eksaminer m. m.

Til § 9.

Reglen svarer i omredigeret form til § 7, stk. 4, i lov om nautiske eksaminer m. m.

Til § 10.

Den foreslåede regel svarer til § 17 i lov om nautiske eksaminer m. m.

Til § 11.

Reglen giver de fornødne bemyndigelser for handelsministeren til at fastsætte alle enkeltheder om adgangen til optagelse på skolerne, undervisningens tilrettelæggelse og eksamens afholdelse m. m. og dækker bl. a. de i gældende lovs § 10, stk. 2, § 14, stk. 1-4, og § 16 omhandlede forhold.

Til § 12.

Bestemmelsen træder i stedet for lov om sømandsuddannelse § 1, hvorefter der på statens sømandsskoler gives unge mænd, der agter at gå til søs, både en almindelig og en elementær praktisk og teoretisk uddannelse.

Når skoleskibe er medtaget i nærværende afsnit af loven skyldes det, at skoleskibuddannelsen sidestilles med sømandsskoleuddannelse, jfr. sømandsuddannelseslovens § 7, stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 2 tilsigter at skabe hjemmel til oprettelse af kursus, der kan give dæksmandskab en supplerende uddannelse udover den prak-

tiske uddannelse, der er opnået gennem dækstjeneste om bord i handelsskibe.

Til § 13.

Nr. 1-3 svarer til sømandsuddannelseslovens § 6, idet de nærmere bestemmelser om skolernes og skoleskibenes virksomhed som hidtil foreslås fastsat administrativt. Bestemmelsen i § 6, hvorefter varigheden af et sømandsskolekursus er fastsat til ca. 3 måneder, er udeladt for lettere at kunne tilpasse undervisningen til de til enhver tid ønskelige undervisningskrav.

Det er tanken, at eleverne fortsat skal betale for opholdet på skoler og skoleskibe, ligesom en understøttelsesordning også fremtidig vil være nødvendig, jfr. herved lovforslagets § 20.

Uddannelsen af dæksmandskab kan afsluttes med aflæggelse af en matrosprøve. Bestemmelsen i nr. 5 erstatter i forenklet form bestemmelsen i § 24, stk. 2, i lov om skibes bemanning som ændret ved lov af 27. maj 1964.

Til § 14.

Bestemmelsen svarer til sømandsuddannelseslovens § 5, stk. 4. Det er hensigten at fastsætte de nærmere regler for skolerådenes sammensætning, virksomhed m. v. ved en bekendtgørelse.

Til § 15.

Stk. 1 svarer i det væsentlige til § 1 i lov nr. 196 af 16. maj 1950 om uddannelse af skibskokke, hvorved der blev indført en almindelig og faglig uddannelse af personer, der uddanner sig til skibskokke.

I *stk. 2* er det i overensstemmelse med den af arbejdsgruppen vedrørende uddannelse af restaurationspersonale afgivne enstemmige beretning foreslået, at der som noget nyt åbnes adgang til etablering af kursus til elementær uddannelse af kokkeelever. Sådanne kursus, der forudsættes at være frivillige og at skulle gennemgås, før de pågældende går til søs, tænkes henlagt til statens sømandsskoler, men i øvrigt er der efter forslaget adgang til at godkende private kursus.

Kursus for hovmestre har i en årrække været afholdt på privat basis på grundlag af en mellem Danmarks Rederiforening og Dansk Sø-Restaurations Forening (nu Sørestaurationsens Forbund) indgået aftale. Det er ikke tanken på nuværende tidspunkt at oprette statskursus af denne art, men det er fundet ønskeligt, at der gives ministeren hjemmel til at oprette sådanne kursus, hvis der skønnes at være behov herfor.

Til § 16.

Reglen er stemmende med kokkeuddannelseslovens § 4, blot med den forskel, at det i lovforslagets § 5 omhandlede uddannelsesråd forudsættes at overtage de funktioner, som på dette område har været tillagt Søfartens Fællesråd, og at udtrykket „elevafgift“ er erstattet af „betaling for opholdet“. Da betaling for undervisning i øvrigt er bortfaldet, har man med sidstnævnte bestemmelse navnlig tænkt på de kursus for køkkeelever, som påtænkes oprettet ved statens sømandsskoler.

Til § 17.

Bestemmelsen svarer i stærkt forenklet form til § 25, stk. 2, i lov om skibes bemanning som ændret ved lov af 27. maj 1964. Uddannelse af maskinmandskab er i øvrigt påbegyndt i begyndelsen af 1965, jfr. handelsministeriets bekendtgørelse af 17. december 1964.

Til § 18.

Stk. 1 svarer i princippet til § 18, stk. 5, og § 20, stk. 1, sidste pkt., i lov om nautiske eksaminer m. m. Da undervisningen af radioekspedienter foruden på navigationsskolerne foregår på private skoler og kursus samt som et led i forsvarrets civilundervisning, er det som en konsekvens af den ved lovforslaget planlagte koordination af søfartens undervisningsområder fundet rigtigst, at sådanne skoler og kursus skal godkendes, for at det herigennem kan sikres, at undervisningen foregår på betryggende måde, og at det fornødne apparatur forefindes.

Stk. 2 er en nydannelse, hvorved der tilvejebringes hjemmel til at stille krav til skibsradioekspedienter om uddannelse udover de krav, der stilles til erhvervelse af certifikat. Der er her bl. a. tænkt på undervisning i maskinskrivning, bogholderi m. v.

Til § 19.

Bestemmelsen svarer delvis til § 18, stk. 4, i lov om nautiske eksaminer, men går videre, idet der åbnes mulighed for at etablere dels efteruddannelse indenfor hvert enkelt uddannelsesområde, dels kortvarige instruktionskursus, der eventuelt vil kunne omfatte flere uddannelsesområder.

Til § 20.

Den foreslåede bestemmelse om understøttelser af statskassen svarer til lov om nautiske eksaminer § 21, stk. 1, lov om sømandsuddannelse § 6, sidste stk., og lov om uddannelse af skibskokke § 4, sidste stk. Understøttelser til de mere langvarige uddannelses-

former vil formentlig blive ydet gennem ungdommens uddannelsesfond.

Før kortvarige uddannelser og kursus kan der, ligesom det allerede er tilfældet ved de etablerede kursus for maskinmandskab, blive tale om at søge tilvejebragt bevillinger til ydelse af understøttelse efter samme eller lignende regler som fastsat i lov nr. 194 af 18. maj 1960 om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere.

Til § 21.

Reglen svarer til lov om nautiske eksaminer § 21, stk. 2, forsåvidt angår øvelsesskibet og afløser tekstanmærkning nr. 4 til finanslovens § 17, forsåvidt angår skoleskibet „DANMARK„. Det er fundet hensigtsmæssigt at lade reglen dække også ulykker, der overgår elever ved de af handelsministeriet arrangerede brandkursus for visse kategorier af søfarende.

Til § 22.

Bestemmelsen erstatter § 22, stk. 2, i den gældende lov om nautiske eksaminer, men er udvidet til at gælde ikke blot lærere ved navigationsskolerne, men også lærere ved sømandsskolerne, kokkeskolerne m. v. samt lærere ved de af loven omfattede kursus.

Under hensyn til den tekniske udvikling med hensyn til navigationshjælpemidler m. v. er det endvidere fundet ønskeligt at tilvejebringe hjemmel til etablering af en efteruddannelse af lærere.

Til § 23.

Det foreslås at overlade tidspunktet for lovens ikrafttræden til handelsministerens bestemmelse.

Da det må anses for ønskeligt, at den nærmere tilrettelæggelse af den fremtidige undervisning på skolerne foretages efter indstilling fra søfartens uddannelsesråd, er det dog foreslået at sætte lovens § 5 i kraft før lovens øvrige bestemmelser.